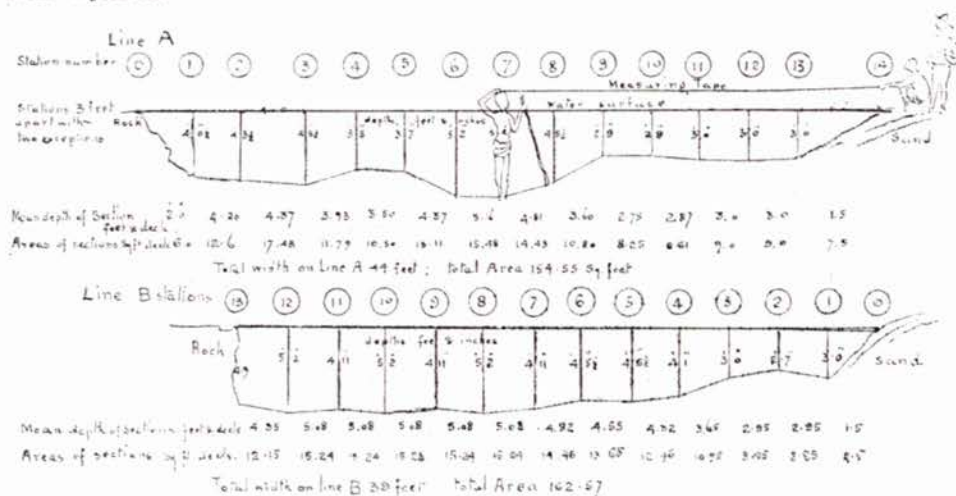

O JEDNOJ GEODETSKOJ KNJIZICI JOS IZ DOBA KOLONIZACIJE

U knjižnici Katedre za geodeziju Šumarskog fakulteta u Zagrebu našao sam drugo izdanje (iz 1926. godine) zanimljive knjižice autora Williama Crosleya, iz Tavoya, Južna Burma, pod naslovom »MJERNISTVO ZA KOLONISTE — Jednostavaan priručnik za pionire, farmere, plantažere i ostale naseljenike u novim zemljama« (SURVEYING FOR SETTLERS-A Simplified Handbook, for the Use of Pioneers, Farmers, Planters and other Settling in New Countries«). Izdavač je »The Technical Press LTD«, London.

U ilustriranoj knjižici, formata B5, na 160 stranica opisuju se 273 problema iz računanja površina, mjerenja kutova, duljina, visinskih razlika i volumena tla, te hidroloških mjerenja. Opisuju se i jednostavni mjerni instrumenti. Opisani su primjeri kako i amateri, jednostavnim metodama mjerenja, mogu doći do potrebnih geodetskih, hidroloških i sličnih podataka za vođenje svojeg posjeda.

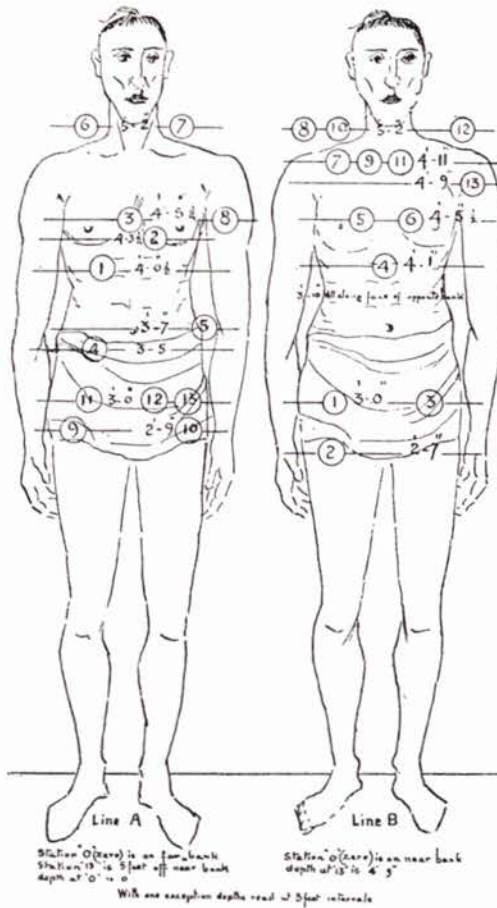
Problem br. 1855 bavi se snimanjem poprečnih profila vodotoka, pri čemu je primijenjen jedinstveni »živi instrument«. Doslovno je, uz izvorne crteže, navedeno sljedeće:

Slika 1

»Sjećam se da sam jednom trebao odrediti poprečne profile jednog polaganog vodotoka, širokog oko 40 stopa (12 m), kojemu je dubina varirala od 2 do 6 stopa (0.6—1.8 m). Jedini instrument, koji sam imao bila je platnena mjeraca vrpca, pojačana metalnim nitima. Pomoćnici su mi bili Gurke, koji nisu znali ni riječi engleskog, a niti su znali očitavati vrpcu. Kako sam s vrpcom htio mjeriti horizontalne udaljenosti u razmacima od 3 stope (0.9 m), okomito na smjer vodotoka, nisam je mogao istodobno upotrebiti za mjerenje dubine vode. Zato sam najvišem Gurki u mojoj pranzi dao početak vrpce i naredio mu da prelazi potok okomito na smjer pružanja, zaustavljajući ga svake 3 stope. U svojim notes sam nacrtao siluetu toga Gurke, zvanog Boti Singh i na tom crtežu sam označio anatomske položaj razine vode svake 3 stope, kao npr.: koljeno, polovina ili 3/4 bedra, donji ili gornji rub platna oko bokova, pupak, rebra, sredina prsa, pazuh, vrh ramena, vrat ili neke druge međutočke.

Na slici sam označio broj svakog čitanja i udaljenost od obale. Kada se Gurka vratio na obalu, izmjerio sam udaljenost od pete do svake anatomske točke označene na skici. Tako sam dobio niz dubina vode na 13 točaka u pro-

Sl. 2.

filu, na osnovi kojih sam mogao nacrtati poprečni profil, ne potpuno točan, ali vrlo pogodan za prethodno ustanovljivanje tog vodotoka.« Postupak je ilustriran slikama 1 i 2 (u izvorniku 23a i 23c).

Originalna metoda! Jedino što uraditi, ako u vodi ima krokodila?

Zvonimir Kalafadžić